

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exercitium Perfectionis, Et Virtutum Christianarum

In tres Partes distinctum

Rodríguez, Alonso

Coloniæ Agrippinæ, 1622

Cap. XXXIV. Bonos & sanctos vere se posse habere omnibus viliores, & dicere se omnium mundi peccatorum esse maximos.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40093

ad Rom. 12. 16. *res sibi inuicem arbitrantes. Et ad Rom. 12. honore inuicem prauententes. Sancti nec mendacio nec ficta humilitate dicebant se omnium peccatorum maximos, sed vero, sic enim in animo de se sentiebant. Ideoque iubent nos ita sentire, non ficte nec dissimulare.*

Bern. serm. 37. super Cantica. Luc. 14. 10.

Nullum in humilitate periculum.

Ad hanc rem D. Bernardus exacte ponderat illud Seruatoris dictum: *Cum inuitatus fueris ad nuptias, recumbe in nouissimo loco.* Non dixit, recumbe in medio loco, vel sederes inter postremos, vel in penultimo loco, sed vult te recumbere vltimo loco. *Vt solus videlicet omnium nouissimus sedeas, teque nemini non dico praponas, sed nec comparare prapumas.* Non vult te aliis prapferas solum, sed nec quidem compares aut alicui aequalem facias, sed vult vltimo loco maneat, nec aequalem in abiectione habeas, te omnium miserrimum & maximum peccatorem ducas. Dicit S. Bernardus: Nullo te periculo exponis licet multum te humilias, & infra omnium pedes deijcias: sed si te vel vni praponas magnum tibi damnum accersere poteris. Et adfert vulgarem quandam similitudinem. Si transeas demissam portam, non tibi nocet, si multum te inclines; sin si vel tantillo minus te inclinaueris, quam porta ipsa exigit, potes tibi multum incommodare, & caput offendere. Sic & in anima si quis se valde deijciat & humiliet, non sibi nocet; sed periculosum est, si quis omittat vel paululum humiliare, vel aliis se vult antepone, vel aequalem esse. Qui scis (dicit Sanctus) si ille solus, quem te peiorem credis (dum putes te iam bene viuere) & omnium malorum pessimum, & omnium peccatorum maximum, melior illis & te potest esse, & talis forsitan ante Deum est? quis scit an Deus (vt Iacob) manus mutabit, & fortes vertentur, & tu sis futurus reprobus & alter electus? *Quis scit* (inquit) *in se & illu mutatione dextera Excelsi in se quidem futurus sit, in Deo vero iam sit?*

Gen. 48. 14.

Qui scis, quid Deus in corde eius ab eterno die operatus sit, & quidem in momento? *Facile est enim in oculis Dei subito honestari pauperem.* Potuit in momento Deus ex publicano & Ecclesie persecutore facere Apostolos, vt fecit in SS. Matthæo & Paulo. *Potens est Deus de lapidibus istis suscitare filios Abrabæ.* Et induratis & adamante durioribus peccatoribus potest Deus filios Dei facere. Quam fallebatur Phariseus, qui Magdalenam peccatricem iudicabat, & quam recte illum Christus Seruator noster arguit, & ostendit eam illo meliorem esse, quam ipsa publicam peccatricem credebat: Hinc est quod SS. Benedictus, Thomas & alii ponunt hunc vnum ex duodecim humilitatis gradibus. *Crede & pronunciare se omnibus viliozem.* Nec sufficit ore dicere, sed & opus idem in animo sentire. Nihil te puta profecisse, nisi te omnium pessimum credideris: dicit Sanctus quidam.

CAPVT XXXIV.

Bonos & sanctos vere se posse habere omnibus viliores, & dicere se omnium mundi peccatorum esse maximos.

NON curiositati adscribetur sed vile nensebitur, si exponamus, Sanctos & bonos vere se posse omnium minimos habere, & posse dicere se omnium peccatorum esse maximos, eo quod dixerimus nobis eo vsque perueniendum esse. Huic questioni aliqui Sancti respondere nolunt, sed contenti sunt ita se in corde sentire. Refert S. Dorotheus, cum Abbas Sosimus quodam tempore de humilitate loqueretur, & de se diceret, quendam Sophistam vel Philosophum adfuisse, qui quæreret, quomodo se tantum peccatorem duceret, cum sciret se Dei mandata

mandata seruare? Respondit S. Abbas: Scio verum esse, quod dico, & sic sentio, & ne plus interroga. S. S. vero Augustinus, Thomas & alii huic quaestioni respondent, sed diuersae sunt responsiones. S. S. Augustini & Thomae est, quod quis oculos in defectus, quos in se cognoscit, dirigens, & in proximo occulta dona, quae habet, vel à Deo habere potest, considerans, quisque de se vere dicere potest, se omnium peccatorum vilissimum & maximum esse. Meos enim defectus noui; & dona occulta, quae alius à Deo habet, ignoro, vel quod tot eum peccata committere video, quae ego non committo. Qui scis, quid Deus abhinc aliquo tempore in corde eius operatus sit? In momento & secreto possit ille donum aliquod vel gratiam à Deo impetrasse, quae ille te multum excellat. Ut accidit in Pharisaeo & Publicano illo Euangelico, qui simul ascenderant in templum ut orarent. Dico vobis, descendit hic iustificatus in domum suam ab illo, qui damnatus est. Hoc nobis sufficere deberet ad terrorem incutendum, ne aliis nos proferramus nec praeferramus, sed ut posteriore loco maneamus quod omnium est ratissimum.

Valde facile est illi, qui vere & ex animo humilis est, ut se omnibus viliozem reputet. Vere enim humilis in aliis virtutes & bona quae habent, in se autem defectus considerat, & tam in eorum cognitione & remedio occupatur, ut oculos ad alienos defectus considerandos non leuet, sibi persuadens latis se negotiis habere, ut mala & miseriae suas plangat, ideoque omnes bonos habet, & se solum malum. Quoque quis sanctior, tanto hoc illi facilius est, ut enim in aliis proficit virtutibus, sic & in humilitate & maiorem sui cognitionem & contemptum, quae simul iuncta sunt. Quoque clariorem à Dei bonitate & Maiestate habet lucem & cognitionem, maiorem & altiore suae miseriae & nihili habet cognitionem, nam *Abyssus abyssum inuorat*. Cognitionis enim diuinæ bonitatis

& magnitudinis aperit miseriae nostrae abyssum & altitudinem, & nobis videndos praebet infantes imperfectione atomos & puluisculos. Sique nos aliquid putemus esse, ideo fit quod exiguam Dei cognitionem habeamus, & parum à caelo lucis nobis aduenerit. Radii Solis Iustitiae nondum animae nostrae portas introierunt ideoque non solum non videmus atomos, hoc est, imperfectiones nostras paruas & minutas, sed ita caligant oculi, vel potius tam sumus caeci, ut graues errores & defectus non possimus videre.

His accedit, Deum tam humilitatem diligere & illi placere, quod si quis se parui fecerit, & in eo permanserit, Deus solitus sit in magnis suis famulis, quibus multa beneficia & gratias largitur, tam dona sua celare, ut & qui ea recipit, non intelligat, & putet se nihil habere. Dicit S. Hieronymus: *Tota illa tabernaculi pulchritudo pellibus tegitur & ciliciis*. Sic solet & Deus virtutum & donorum suorum pulchritudinem tegere & celare diuersis tentationibus, & aliquando etiam aliquibus defectibus & imperfectionibus, quos permittit, ut tanto melius, ut sub cineribus prunae conferuentur. Dicit S. Ioannes Climachus: *Quemadmodum diabolus studet nobis virtutes & bona opera nostra proponere, ut superbiamus, utque sic malum nostrum procuret; sic contra Deus noster qui maius nostrum bonum expetit, solet particularem lucem suis seruis largiri, ut defectus & imperfectiones proprias agnoscant, talique modo dona sua tegere & abscondere, ut ille, qui ea possidet, non percipiat.*

Dicitque communem Sanctorum doctrinam esse S. Bernardus: *Nimirum conseruanda humilitatis gratia diuina solet pietas ordinare, ut quanto quis plus profecit, eo minus se reputet profecisse, nam & usque ad supremum exercitii spiritualis gradum, si quis eo usque peruenerit, aliquid ei de primi gradus imperfectione relinquitur, ut vix sibi primum videatur adeptus*. Idemque multis locis notat S. Gregorius.

Deus humiles sua dona celat.

Hieronymus in prologo galeato. Exod. 36. 19.

Climachus.

Bern. serm. de 4. modis orandi.

Greg. l. 34. moral. c. 15. In pastoralis p. 4. l. 3. dialog. c. 14.

Hinc

Humilitas
Soli comparatur.

Hincque aliqui recte humilitatem comparant, & dicunt illam cum aliis virtutibus habere, vt Solem cum aliis stellis, idque propterea, quod sicut lucente Sole alia stellæ euanescent & sese abscondunt: ita in anima fit, quæ humilitate prædita est, tum enim alia se virtutes celant, & humilis sibi persuadet se nullam virtutem possidere. Dicit S. Gregorius: *Pone soli bona sua non vident, qui in se videndo omnibus ad exemplum præbent. & quamuis omnibus manifestæ eorum sint virtutes, ipsi eas non vident.* De Moysè refert S. Scriptura, quod postquam Deo locutus erat, magnus faciem obumbrabat, splendor, quem filii Israel videbant, ipse vero non. *Ignorabat quod cornuta esset facies sua ex consortio sermonis Domini.* Eodem modo & humilis in se nullam aduertit virtutem, quicquid videt, defectus & imperfectiones esse arbitratur. Præterea putat minimam errorum suorum partem id esse, quod aduertit & maximam eorum partem se latere. Hincque facile illi est, omnibus se minorem credere, & omnium peccatorum, qui in mundo sunt, maximum.

Deus humilitatem suam quibusdam ostendit.

Vt verum fateamur, vt multæ & differentes sunt viæ, quibus Deus electos suos ducit & multos per prædictam viam ducat, vt ipsis dona sua celet, vt & ipsi ea non aduertant, nec putent se habere; tamen aliis ea aperit, quo illa magni æstiment & grati sint. Ideoque S. Apostolus Paulus dicebat: *Nos autem non spiritum huius mundi accepimus, sed spiritum, qui ex Deo est, vt sciamus, quæ à Deo donata sunt nobis Sanctissima illa Angelorum Regina exacte gratias & dona magna, quæ in illa erant, & a Deo acceperat, nouerat, dum aiebat: Quia fecit mihi magna, qui potens est.* Idque non solum humilitati & perfectioni non aduersatur, sed tam sublimi & profundæ humilitati coniunctum est, vt Sancti huiusmodi dicant humilitatem magnorum & perfectorum viro-

Periculosum
alta de se sentire.

Tamen hic magnum latet periculum

& error, quæ cauenda monent Sancti, quod aliqui apud se cogitant se plura Dei dona habere, quam reuera habent. In quo errore miser ille versabatur, cui in Apocalypsi iubet dici Deus: *Dicis diues: & nescis, quia tu es miser, & miserabilis & pauper, & cæcus & nudus.* Eodem in errore erat Phariseus ille Evangelicus, qui Deo gratias agebat, quod non esset vt alii hominum, putat se habere, quod non habebat, & ideo cæteris meliorem. Et aliquando superbia hæc tam occulte irripit, vt etiam non sentientes nec intelligentes nostri ipsorum existimationis propriæ pleni simus. Hincque vitiosissimum est homini, oculos semper apertos habere vt aliorum intueatur virtutes, & clausos, vt proprias videat, & sancto cum timore vitam agere, quo Dei dona secure custodiuntur.

Sed cum Deus huic viæ non sit adstrictus, & electos suos differenter trahat, aliquando, vt ait S. Paulus, hac gratia seruos suos dignatur, vt dona, quæ ab eius manu acceperunt, cognoscant. Hancque ob causam videretur in proposito quæstione maior oriri difficultas, qua ratione Sancti & viri spirituales, qui in se vident & norunt Dei dona, quæ ab eius munificæ manu acceperunt, se possint vere omnium minimos habere, & de se dicere, quod sint omnium peccatorum maximi? Ante enim, dum Deus aliquem alia illa via ducit, vt dona sua celat, & quæ ab ille in se nullam videat virtutem, sed solum defectus & imperfectiones, hoc tantum difficultatis non habebat; sed in his aliis, qui possent hoc vere fieri? Hoc non obstante valde recte fieri potest. Humilis esto vt S. Franciscus & ille te docebit, qui queat fieri. Socio ipsum vrgenti, quomodo vere dese tale quid dicere & sentire possent? respondit Seraphicus ille Pater: Credo & puto, si Deus latroni vel omnium peccatorum maximo tot misericordias & beneficia impendisset, illum me meliorem & gratiorem futurum. Et

contra

CAPVT XXXV.

Hunc tertium humilitatis gradum medium esse, ad omnes tentationes superandas, & omnium virtutum perfectionem parandam.

contra credo si Deus manum suam subtraheret & non me detineret, quod maiora peccata & mala admitterem, quam omnes homines, & quod illis omnibus peior essem. Hæc sane optima est responsio, profundissima humilitas, & admiranda doctrina. Hæc illa est cognitio & consideratio, quæ Sanctos vsque subter terram se deicere & omnium pedibus subicere, & se maximos omnium peccatores reputare faciebat. In mentibus enim bene insitam humilitatis radicem habebant, quæ est propriæ fragilitatis & miseræ cognitio, & norunt penetrare & ponderare quid erant & quid de se sentiebant. Quod causa erat, quod crederent, si Deus manum ipsis subtraheret, & non semper illos sustentaret, ipsi maximi mundi peccatores futuri erant, & se tales habebant, dona vero & beneficia à Deo accepta non vsua, sed aliena & commodiora considerabant. Idque illos non solum non impediēbat, quin ipsi integri in sua humilitate & abiectio-
ne manerent, & se omnium minimos reputarent, sed & multum ad hoc conferret, eo quod illis non, vt debebant, proficerent. Sic vt in quamcunque velimus nostri partem oculos leuemus, vel in id quod à Deo recepimus, semper nos humiliandi & aliis minores habendi occasione reperimus.

Hanc ob rationem S. Gregorius examinat verba illa, quæ Saul dixit Propheta David, postquam illum in spelunca repertum trucidare poterat, si voluisset, & liberum dimiserat, & exiens ad illum clamabat dicens: *Quem persequeris Rex Israel? quem persequeris? canem mortuum persequeris & pulicem vnum.* Trutinat bene hæc D. Gregorius; Iam David Rex vnctus fuerat, & à Samuele, qui cum vnixerat, Deum à Saul regnum auferre velle & illi dare, & tamen se humiliat & ante illum abiicit, quamuis se à Deo illi præpositum, & se coram Deo meliorem esse. Vt inde discamus nos minores ducere illos quos nescimus, quo apud Deum gradum sint.

Rodriguez exercit. pars 2.

Dicit Cassianus antiquorum Patrum traditionem & quasi primum principium fuisse, neminem ad cordis puritatem & virtutum perfectionem peruenire posse nisi ante noscat & intelligat, omnem suam industriam, diligentiam & laborem ad hoc non sufficere sine speciali Dei auxilio & fauore, qui est præcipuus author & omnis boni dator. Et hæc cognitio (vt ait) non speculatiua esse debet, quia sic legimus & audiimus, vel quia sic dicitur fides, sed opus id practice & experientia nosse, & ita nos imbibisse & imbutos esse, quasi oculis videremus & manibus tangeremus. Qui est ipsissimus tertius humilitatis gradus, de quo agimus, deque hac humilitate intelligendæ sacræ Scripturæ autoritates, quæ humilibus innumera bona promittunt.

Ideoque bono iure Sancti illam ponunt pro ultimo & omnium perfectissimo humilitatis gradu, dicuntque illum esse omnium virtutum fundamentum, & præparationem & dispositionem, ad omnia Dei dona recipienda. Et specialius idem tractans Cassianus, & de castitate agens dicit, nihil ad illam consequendam sufficere, donec noscamus nos illam nostris viribus assequi non posse, sed id à diuina liberalitate & misericordia euenire debere. Cum quo optime etiam conuenit S. Augustinus, nam primum & præcipuum medium, quod ponit ad consequendam & conseruandam castitatem, est hæc humilitas, vt cogites, te ad hanc vires non habere, nec tuas tibi diligentias sufficere, si enim his nitaris,

mereris

Cassian l. 12. de spiritu superbia c. 13.

Cassian col. 2. Abbatie Cheremonis c. 4. Castitatis conseruatricis humilitas.

August. de S. virginis. c. 39.